

Допит проводиться з метою отримати зізнання, а тому є неефективним. Тоді як інтерв'ю – це бесіда, що має невимушений, консультативний характер та покликана зібрати інформацію. Серед аргументів на користь процесуального інтерв'ю:

- зменшення кількості судових помилок;
- право на справедливий судовий розгляд;
- ефективність [5].

Метод процесуального інтерв'ю активно використовується у Норвегії та Великій Британії. Відповідно до реалій нашої держави, важко сказати, чи працюватиме такий метод в Україні. На нашу думку, у зв'язку із поступовими змінами, ми наближаємось до покращення нашого життя, але це є завданням не тільки законодавця, а й кожного громадянина.

#### Література

1. Р. І. Благута, Р. Сибірна, В. М. Бараняк та ін. Криміналістика: навч. пос. / Р. І. Благута, Р. Сибірна, В. М. Бараняк та ін.; за заг.ред. Є.В. Пряхіна, К.: Атіка, 2012. 496 с.
2. Зустріч-дискусія з Асбйорном Раклевом щодо застосування процесуального інтерв'ю під час розслідування злочинів URL:<https://www.nai.au.kiev.ua/news/zustrich-diskusiya-z-asbjornom-raklevom.html>.
3. Суперінтендант, що працював у справі Брейвіка: «вибивання» зізнань не працює. URL: [https://humanrights.org.ua/material/superintendent\\_shho\\_pracjuvav\\_u\\_sprav\\_i\\_brejvika\\_vibivannija\\_ziznan\\_ne\\_pracjuje](https://humanrights.org.ua/material/superintendent_shho_pracjuvav_u_sprav_i_brejvika_vibivannija_ziznan_ne_pracjuje).
4. Допит vs процесуальне інтерв'ю: що ефективніше для розслідування? URL: <http://yur-gazeta.com/golovna/dopit-vs-procesualne-intervyu-shcho-efektivnishe-dlya-rozliduvannya.html>.
5. Не зізнання, а докази – іноземні експерти про механізм процесуального інтерв'ю. URL:[http://www.irf.ua/allevnts/news/investigative\\_interviewing/](http://www.irf.ua/allevnts/news/investigative_interviewing/)

**Владислава Сергіївна Ярошевська** – студентка III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ  
Науковий керівник: **Марина Олександрівна Колесник** – старший викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ

## ПЕРСПЕКТИВИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ

Найважливішим правом людини як найвищої соціальної цінності є право на життя. Саме тому протиправне заподіяння смерті іншій особі визначається як кримінально каране діяння, навіть якщо воно вчинене за

її ініціативою. Частини 2, 4 ст. 281 Цивільного кодексу України встановлюють: «Фізична особа не може бути позбавлена життя. Забороняється задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя» [1].

Відповідно до ст. 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» евтаназія – це навмисне прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань [2]. Будь-яка форма евтаназії в Україні прирівнюється до вбивства і карається законом.

У кримінальному праві та в медицині розрізняють два види евтаназії: з боку пацієнта та з боку лікаря. З боку пацієнта виділяють добровільну та недобровільну евтаназію. Під час добровільної евтаназії пацієнт сам приймає рішення у юридичній формі щодо відключення його від приладів у разі безстрокової коми. Недобровільна форма евтаназії проводиться над хворим, який не може висловити своє бажання, а рішення про евтаназію приймають його близькі родичі.

З боку лікаря розрізняють активну та пасивну форму евтаназії. Активна форма евтаназії застосовується лікарем, який усвідомлено вживає дії, після яких смерть хворого настає майже миттєво. Пасивна форма евтаназії виражається у добровільній відмові хворого від надання медичних послуг, що прискорює природну, нерідко дуже болісну смерть [3].

На сьогодні в Україні заборона такої процедури міститься у ст. 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», де «медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії», натомість вони зобов'язані за будь-яких умов надавати медичну допомогу в повному обсязі пацієнту, який знаходиться в критичному для життя стані.

Проблему евтаназії неодноразово намагалися вирішити на законодавчому рівні, зокрема шляхом подання відповідних законопроектів, де містилися норми щодо пом'якшення відповідальності за вбивство, якщо воно вчинене із співчуття до невиліковно хворої людини на її прохання (які, однак, були визнані такими, що суперечать Конституції України та містять розмиті формулювання), а також через створення петицій на підтримку евтаназії.

Якщо в Україні з юридичної точки зору евтаназія є недопустимим явищем, то в деяких інших країнах вже здійснюється її практична реалізація, обґрунтована законодавством [4]. Так, Нідерланди стали першою країною у світі, яка у 1984 році офіційно узаконила право на евтаназію для важко і болісно хворих людей. Наступними до даної практики приєдналися Бельгія та Люксембург. Наприклад, у Люксембурзі пацієнт, який бажає здійснити евтаназію, повинен отримати згоду двох лікарів. Таке правило діє для того, аби хворий був впевнений,

що його рішення було добровільним і не помилковим. У 1999 році Албанія дозволила пасивну евтаназію для хворих, що знаходяться в комі, при згоді трьох родичів. Також у трьох штатах США (Орегон, Вашингтон, Вермонт) дозволена активна евтаназія, яка відноситься до форми «самогубство з допомогою лікаря», тобто пацієнт сам здійснює ін'єкцію, що призводить до смерті, тощо [3].

В Україні до легалізації евтаназії ставлення досить неоднозначне. Одні вважають, що така процедура є кроком до прогресу, інші ж відкрито засуджують дане впровадження.

Головними аргументами, якими оперують прихильники «прискорення смерті» хворих, є: 1) людина має право на життя, а отже і право розпоряджатись ним також належить їй; 2) відмова від евтаназії може розглядатися як застосування до людини тортур, насильства, жорстокого і такого, що принижує гідність, ставлення; 3) підтримка життя на стадії вмирання, що здійснюється за допомогою передових технологій, обходиться дуже дорого, а засобів, котрі витрачаються на підтримку життя у безнадійних ситуаціях, вистачило б на те, щоб лікувати десятки, сотні людей, які піддаються лікуванню; 4) евтаназія все одно існує поза правовим полем, а спеціальний закон дозволить проконтролювати цей процес; 5) евтаназія здійснюється руками медиків, і позбавляє членів сім'ї невиліковно хворої людини від докорів сумління та фінансових витрат; 6) безнадійно хвора людина могла б виступити в якості донора органів для пацієнтів, яким життєво необхідною є трансплантація.

Противники евтаназії наводять такі аргументи: 1) життя є благом і воно залишається благом навіть тоді, коли стає переважно суцільним стражданням; 2) евтаназія суперечить медичній етиці, оскільки лікар, який погодився на евтаназію, зраджує самому собі, клятві Гіппократа, яка спрямована на захист життя і здоров'я людини; 3) узаконення евтаназії суперечить християнському вченню; 4) родичі осіб, які знаходяться в тяжкому стані, у випадку легалізації евтаназії можуть зловживати своїми правами з метою майнового збагачення; 5) рішення про евтаназію може бути зроблене поспішно та невиважено під впливом бажання позбавити від страждань не стільки себе, скільки оточуючих, у першу чергу, своїх близьких; 6) формальний дозвіл евтаназії може стати певним «гальмом» для пошуку нових, більш ефективних, засобів діагностики і лікування важко хворих, а також сприяти недобросовісності в наданні медичної допомоги таким хворим; 7) навіть у тому випадку, коли добровільна згода пацієнта є очевидною, необхідно враховувати, що психологічний стан людини, яка знаходиться на межі життя і смерті, є недостатньо вивченим; 8) одним з найсерйозніших аргументів проти евтаназії залишається ризик зловживання серед медичного персоналу і нехтування

своїм обов'язком, а також особливо небезпечна можливість діагностичної лікарської помилки [5].

Вважаємо, цілком обґрунтовано, що на сьогодні здійснення евтаназії у нашій країні є недопустимим. Легалізація евтаназії може потягнути за собою низку негативних наслідків. Окрім того, евтаназія не узгоджується з нормами релігії та моралі українського народу. У державі необхідно розвивати паліативну медицину, яка полегшує фізичне та моральне страждання в ситуаціях, коли медицина вже не в змозі допомогти важко хворій людині.

#### Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Про основи законодавства України про охорону здоров'я: закон України від 19.11.1992 № 2801-XII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
3. Евтаназія за кримінальним законодавством України. / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/10.pdf>.
4. Евтаназія у сучасному суспільстві та перспективи її доцільності в Україні. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/User/Downloads/jnn\\_2014\\_12\\_18.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/jnn_2014_12_18.pdf).
5. Перспективи легалізації евтаназії в Україні. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.univer.km.ua/statti/3.anikina\\_h.v.\\_perspektyvy\\_lehalizatsiyi\\_evta\\_naziyi\\_v\\_ukrayini\\_.pdf](http://www.univer.km.ua/statti/3.anikina_h.v._perspektyvy_lehalizatsiyi_evta_naziyi_v_ukrayini_.pdf).